

УДК 32:327.5

DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.42.24>

УКРАЇНА НА ПЕРЕХРЕСТІ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ІНТЕРЕСІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ

Світлана Внучко

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
філософський факультет, кафедра політології
вул. Володимирська, 60, 01033 м. Київ, Україна*

Аналіз основних тенденцій розвитку сучасної геополітичної ситуації свідчить, що формується нова модель світового устрою. З'являються нові центри сили, які намагаються посісти своє місце в політичній реальності на глобальному рівні. Власні інтереси кожної з країн, залучених до процесу формування нової моделі світоустрою, досить часто не співпадають у політичній, економічній, безпековій та інших сферах, що призводить до протистояння між ними і на світовому, і на регіональному рівнях, і як наслідок – до посилення світової нестабільності, розв'язання війн чи збройних конфліктів.

У статті розглядаються особливості розвитку сучасної геополітичної ситуації в світі, роль України та її місце у світових і регіональних процесах. Автором надається концептуальне осмислення ролі та місця України в сучасній глобальній міжнародній системі на основі вивчення опублікованих джерел, наукових статей та науково – популярних публікацій та проводиться аналіз прогностичної складової щодо майбутнього відносин Росії та України в працях дослідників та аналітиків кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Акцентується увага на тому, що незважаючи на те, що політичний аналіз та прогнозування є доволі складним та багатограним процесом, а тим більше в масштабах світового співтовариства, деякі дослідники, зокрема Зб. Бжезинський та Дж. Фрідман, доволі певнено передбачали та обґрунтовували можливість вторгнення Росії в Україна в 20-х роках ХХІ ст.

У підсумку відмічається, що протягом тридцяти років незалежності українцям не вдалося подолати глибокий політико-ідеологічний розкол суспільства, в тому числі з питань геостратегічного вибору між Сходом і Заходом, не розв'язали проблему національного примирення, не вирішили низку питань по осі «Схід-Захід», багатьох інших завдань.

Але сьогодні можна з упевненістю констатувати, що Україна вибудувалась як держава, тепер ми повинні утвердити себе як українська політична нація. Адже історія – це процес самоусвідомлення нацією своєї сутності, і саме усвідомлення себе самої у процесі історії нація здійснює своє призначення. Саме зараз ми є безпосередніми учасниками цього процесу і знаємо, що він не буде легким для України. Однак, ми маємо впевненість у тому що Україна існуватиме як незалежна держава, і жодних сумнівів в цьому немає. Україна – це, безперечно, частина європейського пейзажу, частина європейської політичної культури.

Ключові слова: агресія, війна, незалежність, геополітичні інтереси, Україна, Росія, світовий політичний процес.

24 лютого 2022 року життя мільйонів українців змінилося назавжди. На світанку президент Російської Федерації Володимир Путін оголосив про початок так званої «спеціальної операції», а вже через кілька хвилин жителі Києва та інших міст України прокинулися через звуки вибухів.

Росія брутально порушила суверенітет України та зруйнувала її територіальну цілісність, знехтувала базовими нормами й принципами міжнародного права, поставила під питання існуючу архітектуру європейської безпеки й «вестфальську» модель світового

устрою. Таким чином, проблеми національної безпеки України вийшли за межі її державних кордонів і набули регіонального та глобального виміру.

Коли ворог атакував, усі як один стали на захист рідної землі – кожен на своєму фронті: у війську, на підприємстві, на дипломатичному чи в інформаційному просторі. Мобілізувалися тисячі волонтерів, діячів культури, бійців кібервійськ, звичайних українців – хлопців та дівчат.

Щодня додається все більше історій, які увійдуть у підручники з військової справи: Президент, який відмовився тікати зі столиці, сказавши, що йому потрібні боеприпаси, а не евакуація; солдати з острова Зміїний з відомою на весь світ відповіддю російському військовому кораблю; мирні жителі, які зупиняли російські танки голіруч тощо.

Незважаючи на песимістичні прогнози про взяття Києва за три дні, вже понад 100 днів українці тримають удар і пішли в наступ на кількох фронтах. Україна отримала Ленд-ліз, перемогла на Євробаченні та швидкими темпами наближається до вступу в Європейський Союз. Сьогодні Україна формує навколо себе нову систему світової безпеки, їй вдалося змусити світ запровадити санкції проти агресора, а Володимир Зеленський став чи не найвпізнаванішим Президентом на планеті.

Багато хто не вірив, що можуть розпочатися справжні воєнні дії, але були ті, хто передбачав ці події задовго до вторгнення російських військ.

Політичний аналіз та прогнозування є доволі складним та багатогранним процесом, а тим більше в масштабах світового співтовариства і одне з головних питань, яке сьогодні стоїть не лише перед Україною, а й перед всією світовою спільнотою: чи можна було в XXI ст. – еру м'якої дипломатії та політики превентивних дій – запобігти військовому вторгненню Росії в Україну?

Дослідженням геополітичних стратегій ключових гравців на світовій арені, ролі та місця України в них займаються багато вчених. В галузі досліджуваної проблематики працюють О. Білоус, О. Пархомчук, О. Кошпель, Ю. Пахомов та ряд інших. В сфері їхньої уваги перебувають питання становлення і розвитку сучасної міжнародної системи, впливу інтеграційних процесів на світовий розвиток, аналіз сучасної внутрішньої та зовнішньої політики України. Також варто відмітити значний вклад у вивчення даного питання праць В. О. Дергачова, зокрема, його геополітичну теорію Великих багатомірних просторів, аналіз геополітичного коду України; О. С. Вонсовича, який розкриває безпековий аспект України в геополітичному просторі Європи; А. С. Гальчинського про місце України на перехресті геополітичних інтересів провідних світових гравців тощо.

Мета статті полягає в тому щоб на основі вивчення опублікованих джерел, наукових статей та науково – популярних публікацій розкрити роль і місце України в сучасній глобальній міжнародній системі та проаналізувати прогностичну складову щодо майбутнього відносин Росії та України в працях дослідників та аналітиків кінця XX – початку XXI ст.

Для розуміння сучасного місця України на геополітичній карті світу необхідно враховувати її значення для Росії: зокрема, понад 300-річний період існування в спільній державі. Доволі точно дане питання описує І. Тодоров: «Протягом пострадянського періоду Росія намагалася визначитися, чим їй слід бути: імперською силою, яку всі бояться, або країною, яка передусім турбується про добробут громадян. Президент В. Путін, здається, вирішив це питання на користь амбітної політики експансії. Процвітання – це добре, але до певного часу, адже воно народжує людей, які незалежно мислять і які можуть шляхом голосування скинути свого правителя» [1, с. 293].

Аналізуючи тривалі пошуки Україною цивілізаційного вибору між Європою (Заходом) і Росією (Сходом), Г. Касьянов зробив парадоксальний висновок: на рівні ідеологічних

конструкцій та інтенцій (установок) цей вибір найчастіше робився на користь Європи, але у політичній практиці в силу історичних обставин Україна постійно опинялася в обіймах Росії внаслідок відсутності чи нестійкості державності [2].

Після проголошення незалежності України перед нами постало гостре питання щодо перспектив історичного розвитку. Коли народилася держава Україна, прогнози щодо її майбутнього були невтішні – казали, ніби Україна не витримає випробовування часом. Частина аналітиків доводила, що Україна розколеться на дві держави, що країна, по суті, нестабільна. В майбутньому вони прогнозували, що можливо, західна Україна (Галичина) і може проголосити незалежність, але решта, мабуть, що ні. На щастя такі песимістичні прогнози не знайшли свого відображення в практичній площині.

«Серце Європи», «брама Європи», «буферна зона», країна «руського світу», «міст» між Європою та Азією, «країна стратегічного транзиту», «цивілізаційне роздоріжжя», «геополітична вісь», «розколота країна», «сила стримування Росії» – це лише частина термінів за допомогою яких були здійснені спроби описати місце України на політичній карті світу. Усі вони певною мірою передають різні аспекти геополітичного місця України здебільшого в історичному контексті та допомагають зрозуміти чому Україна знаходиться на перехресті геополітичних інтересів. Одним з найбільш вживаних по відношенню до України є термін «буферна держава» – країна, що лежить між двома конкуруючими або потенційно ворожими (у військовому або геополітичному сенсі) «великими» державами, яка забезпечує відсутність спільних кордонів між ними і контакту ворожих одна одній армій.

Визначення геополітичної ролі України завжди було доволі різноплановим у різних джерелах та у вчених різних країн. Значна увага до України цілком зрозуміла, адже наша країна перша в Європі за територією (603,7 тис. кв. км), п'ята за кількістю населення (44,0 млн. чол.). По кордонах наша держава межує з країнами ЄС – Польщею (542,3 км), Словаччиною (98,7 км), Угорщиною (135,1 км) та Румунією (608,6 км) На частку України припадає 40 % європейських чорноземів, вона має більше як на сто років запасів залізної, марганцевої, уранових руд та цінних металів, історичні і культурні передумови для участі у західноєвропейському економічному просторі.

Знаходячись на перехресті різновекторних геополітичних інтересів у безпосередній зоні суперечливого стратегічного трикутника «США-ЄС-Росія», Україна відіграє важливу роль під час їхньої взаємодії та конфронтації.

Для натівської Європи східні кордони України є лінією розлому між Європою і Росією, а Росія вбачає в західних кордонах України лінію розлому між НАТО та СНД. Наша держава знаходиться на межі двох світів, двох у багатьох аспектах самодостатніх і водночас потенційно конфліктних, як це доводить багатовікова історія, цивілізацій, і тому будь-яка помилковість чи навіть неточність при визначенні відповідних пріоритетів можуть мати вкрай негативні для держави наслідки [3, с. 25].

Україна активно втягується у глобальне протистояння, яке американський політолог Еліот Коен визначив як «четверта світова війна» або можна сказати – «війна четвертого покоління». «Четверта світова» війна є великим і багатовекторним процесом, у якому реалізуються новітні формули конфліктів, передбачені Семюелем Хантінгтоном («глобальне зіткнення цивілізацій»); Збігневом Бжезинським («велика шахівниця»); ідеологом антиглобалізму субкоманданте Маркосом («війна між неолібералізмом і людством»); французьким суддею Жаном-Луї Брюгоскре («столітня війна сучасності») [4].

Про важливу роль України на міжнародній карті світу зазначали і інші дослідники. Так Генрі Кісінджер вказував, що «Геополітичне розташування України на східному просторі... слід використати для забезпечення глобального балансу сил» [5]. Вільям Кернан

зазначав, що «За логікою геополітичних тенденцій інтерес до України зберігатиметься і зростатиме, оскільки вона є важливою стратегічною державою і може стати магнітом, який зведе до купи Східну і Західну Європу» [6].

Протягом останніх двох десятиліть «настільною книгою» кожного політика та науковця в сфері політичної науки виступає праця американського політолога, соціолога та державного діяча Збігнева Бжезинського «Велика шахівниця».

Збігнев Бжезинський, як ніхто із визначних світових політиків, знав українські реалії, був небайдужим до України і щиро вірив у її незалежний шлях і крашу долю. Значною мірою це можна пояснити його походженням і біографією. Адже він народився у сім'ї польського дипломата, родина якого походить із містечка Золочів, що на Львівщині. Україна була об'єктом його особливої уваги як вченого і геополітика, починаючи з п'ятдесятих років минулого століття. Збігнев Бжезинський не тільки передбачив, а й обґрунтував неминучість розпаду Радянського Союзу і краху комунізму.

Дослідник вважав, що в Україні є два шляхи: або інтегруватися у Співдружність Незалежних Держав, а це означає повернутися в минуле, «назад в СРСР, де ви вже були, або стати сучасною цивілізованою європейською державою» [7].

Ще 1997 році у своїй книзі «Велика шахівниця» автор окремо зупиняється на геополітичній ролі і долі України. Зб. Бжезинський зазначає, що для Росії втрата України стала найбільш болючим моментом: «Поява незалежної держави не тільки змусила всіх росіян переосмислити характер їхньої власної політичної і етнічної приналежності, але й позначила велику геополітичну невдачу російської держави. Навіть без Прибалтійських республік і Польщі, Росія, зберігши контроль над Україною, могла б все ж таки спробувати не втратити місце лідера в рішучій, дієвій євразійській імперії. Росія не може бути в Європі без України, яка також входить до складу Європи, тоді як Україна може бути в Європі без Росії, що входить до складу Європи. Україна є ключовою державою оскільки зачіпається власна майбутня еволюція Росії» [8].

Зб. Бжезинський прогнозував, що десь між 2005 і 2010 роками Україна досягне значного прогресу у проведенні реформ всередині країни і таким чином більш чітко визначиться як країна Центральної Європи, і тоді вона повинна бути готова до серйозних переговорів як з ЄС, так і з НАТО. Дослідник відмічав, що якщо Україна хоче зберегти свою незалежність, їй доведеться стати частиною Центральної Європи, а не Євразії, сповна брати участь у зв'язках Центральної Європи з НАТО та ЄС. Однак, добре знаючи імперські амбіції російського керівництва, Бжезинський зазначає: «Те, що Україна буде згодом «реінтегрована» в єдине утворення з Росією, залишається догматом віри багатьох з російської політичної еліти» [8].

Отже, ще у середині 90х років минулого століття Збігнев Бжезинський пов'язував майбутнє України саме з Європою, а не з Євразією та бачив реальну загрозу цьому вибору й курсу з боку Російської Федерації. Взимку 2014 року ця загроза переросла в військову агресію Росії, яка вилилась у захоплення Криму і кровопролиття на Донбасі, а в лютому 2022 року Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну.

Зб. Бжезинський був серед тих політиків, хто рішуче засудив російську агресію і виступив за надання реальної підтримки Україні. В інтерв'ю для французької газети *Le Figaro* на запитання, чи втрачено Крим для України, Бжезинський зазначав: «Я не знаю, але до цього питання слід повернутися, коли відносини між Україною і Росією знову стануть хоч в якійсь мірі раціональними і стабільними. Росіяни привнесли в ці відносини ірраціональність і емоційність, вони провели бандитську атаку на Крим, замаскувавши її, як це зробила б мафія. Але їм слід остерігатися застосувати такий підхід до всієї України – це

приведе до куди більш потужного вибуху в серці Європи, до конфлікту, якого не бачив світ з 1939 року... Великий ризик полягає в тому, що Росією управляє ірраціональний лідер з манією величчя. Це хвилює багатьох росіян. Припустимо, що Путіну вдасться назавжди відокремити Крим від України: він отримає Крим, але втратить Україну на багато десятиліть, тому що викличе потужну націоналістичну реакцію проти Москви! Українці визначають свою ідентичність через свою землю. Путін здійснює жахливу помилку» [9].

Автор застерігав світову спільноту, що якщо Москва поверне собі контроль над Україною, то Росія автоматично знову отримає змогу перетворитися на потужну імперську державу, що розкинулася в Європі та Азії. Він добре бачив, що фактично вся Росія – від публічних діячів і до двірників – мріє про те, що Україна буде не просто в зоні їхнього впливу, а прямо керуватиметься з Москви.

Досить гостро проблема усвідомлення місця України в сучасному геополітичному просторі і новому глобальному вимірі знову постала після розширень ЄС 2004–2007 років, коли на західний кордон держави вийшов надпотужний економічний блок – ЄС, що вимагає врахування складної системи інтересів різних країн та інших важливих чинників.

Джордж Фрідман – ще один американський політолог з українським корінням. Саме події початку XXI ст. спонукали його написати працю «Наступні 100 років: Прогноз подій XXI століття» – книга яка побачила світ у 2009 році і в якій міститься прогноз геополітичних змін, що варто було очікувати у найближчій перспективі.

В своїй праці ще більше 12 років тому Фрідман передбачав, що російсько-американська конфронтація «розгорнеться в Європі до 2020 року». Як бачимо він помилився лише на кілька років.

На думку автора, поворотною подією стала «помаранчева революція» в Україні 2004 року. «Російська Федерація бачила у цих подіях (...) спробу США зробити Україну членом НАТО і тим самим підготувати ґрунт для майбутнього розпаду Росії» [10], – писав він. Саме після подій 2004 року «Москва повернулася до стратегії затвердження своєї сфери впливу на території колишнього СРСР», – зазначає автор [10].

Дж. Фрідман як і багато інших дослідників геополітики використовує термін «буферна зона» і прогнозує, що Росіє створюватиме «буферні зони» для захисту від решти світу, а потім буде формувати «буферні зони, що огорожують буферні зони». В даному випадку, на думку Дж. Фрідмана, мова йде про територію Північно-Європейської рівнини та дестабілізація ситуації в сусідніх країнах, що дозволить Росії маніпулювати ситуацією та сформувати новий регіональний баланс сил в Європі. «Тісні кордони без буферних зон та об'єднання проти неї сусідів – ось із чим не зможе упокоритися Росія», – зазначав політолог [10]. Сьогодні, маючи можливість аналізувати концепцію Фрідмана з погляду історії, можна стверджувати, що під так звані «буферні зони» цілком підпадають ДНР та ЛНР.

Питання «буферних зон, що огорожують буферні зони» наразі є дещо складнішим. З контексту подій, які відбуваються в 2022 році можна припустити, що мова йде про країни, які на думку Москви, мають знаходитись під сферою впливу Росії. В першу чергу – це Білорусь та Україна. Адже сам автор зазначає, що «Україна та Білорусь для Росії – все. Якщо ці країни потраплять до рук ворога (наприклад, вступлять до НАТО), Росія опиниться у смертельній небезпеці. Від кордону з Білоруссю до Москви трохи більше 300 км. Від кордону з Україною до Волгограда (...) – менше 300 км. Росія оборонялася і від Наполеона, і від Гітлера з допомогою глибин своєї території. Без Білорусі та України ця глибина зникає. Зникає земля, яку можна обмінювати на кров ворога» [10].

В 2009 Фрідман був упевнений, що нове поглинання Білорусі та України російською сферою впливу стане фактом у наступні 5 років. І фактично рівно через

5 років – у 2014 році – Росія вторглася в Україну, анексувала Крим та захопила частину Донецької і Луганської областей.

Цікавим у концепції автора виступає і той факт, що Фрідман з самого початку зазначав, що Білорусь підтримає свого сусіда (Росію): «З усіх країн колишнього СРСР [вона – Білорусь] провела найменше економічних та політичних реформ і більше за інших ратувала за створення держави, яка стала б наступником СРСР. Об'єднавшись із Росією на тих чи інших умовах, Білорусь дозволить їй повернутися до колишніх радянських кордонів», – зазначав автор книги [10].

А ось Україну він серйозно не сприймав і явно недооцінив. Фрідман вважав, що в 2004 році «Росії вдалося розколоти Україну на проросійську Східну Україну та проєвропейську Західну. Це виявилось зовсім нескладною справою, і незабаром українська політика зайшла в глухий кут. Затвердження російського впливу в Києві – лише питання часу» [10].

Дослідник був упевнений, що Київ та Мінськ потраплять під російський контроль, але Кремль не зупиниться на цьому: «На першій фазі Росія зосередиться на відтворенні радянської системи буферів. На другій спробує побудувати другий ряд буферних зон вже за межами колишнього Радянського Союзу.(...) Глобальна конфронтація низької інтенсивності розгорнеться до 2015-го і посилиться до 2020-го. Жодна зі сторін не ризикне воювати, але обидві вони маневруватимуть», – вважав Фрідман. На жаль, у цьому випадку дослідник помилився з прогнозами. Росія з цього приводу мала іншу думку.

Зрештою, Фрідман робить прогноз, який був би дуже бажаним як для України так і для більшості світового співтовариства: «країна розвалиться і без війни (як уже розвалювалася 1917-го, і це сталося знову – 1991-го), а невдовзі після 2020 р. звалиться військова міць Росії» [10].

В даному контексті хочеться також згадати прогноз Джохара Дудаєва – лідера чеченського визвольного руху у 1990-х роках – щодо майбутнього Росії: «Згадаєте мої слова: Росія зникне з лиця Землі, коли зійде українське сонце!» [11] Дж. Дудаєв також передбачав війну Росії з Україною. За його словами, озвученими ще у 1995 році, Росія не залишить український народ у спокої. Також він говорив і про можливу «бійню за Крим»: «В Криму ще буде бійня. Україна ще зійдеться в герці з Росією. Поки «русизм» існує, він ніколи не відмовиться від своїх амбіцій. Зараз ось «славянское». Під цією маркою хочуть підім'яти під себе знову Україну, Білорусь... Зміцнитися» [12].

Таким чином, українська геостратегія – феномен дуже складний і неоднозначний. Вона і не може бути прямолінійною і безальтернативною, оскільки Україна споконвіку знаходилася на перетині протилежних геополітичних інтересів. Тому заплутаною і суперечливою є уся наша історія, але ще більше – сьогодення.

Протягом тридцяти років незалежності нам не вдалося подолати глибокий політико-ідеологічний розкол суспільства, в тому числі з питань геостратегічного вибору між Сходом і Заходом. Ми не розв'язали проблему національного примирення, не вирішили низку питань по осі «Схід-Захід», багатьох інших завдань.

Україна вибудувалась як держава, тепер ми повинні утвердити себе як українська політична нація. Адже історія – це процес самоусвідомлення нацією своєї сутності, і саме усвідомленням себе самої у процесі історії нація здійснює своє призначення. Як заповідав М. Грушевський: українці мусять стати нацією, коли не хочуть зостатися пар'ями серед народностей.

Цей процес не буде легким для України. Сьогодні ми знаємо, що Україна існуватиме як незалежна держава, і жодних сумнівів в цьому немає. Україна – це, безперечно, частина європейського пейзажу, частина європейської політичної культури. Вона це вже неодноразово продемонструвала протягом історії та підтверджує сьогодні.

Список використаної літератури

1. Тодоров І. Війна на українському Сході: геополітичні витоки. Геополітика України: історія і сучасність. 2014. Вип. 2. С. 285–295.
2. Касьянов Г. Украина между Россией и Европой: превратности выбора // Новая и новейшая история. 2005. № 3. С. 76–81.
3. Артьомов І. Євроінтеграційний аспект української геополітики на сучасному етапі// Україна на перехресті геополітичних інтересів: актуальні аспекти проблеми [Текст] : зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук. конф. (м. Ужгород, 5-6 грудня 2006 року) / Закарпат. держ. ун-т, Навч.-наук. ін-т філософії та євроінтеграц. дослідж. ; редкол.: І. В. Артьомов (відп. ред.) [та ін.]. Ужгород : Ліра, 2007. С. 24–44.
4. Мітряєва С. Проблеми національної безпеки України в умовах глобалізації// Україна на перехресті геополітичних інтересів: актуальні аспекти проблеми [Текст] : зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук. конф. (м. Ужгород, 5-6 грудня 2006 року) / Закарпат. держ. ун-т, Навч.-наук. ін-т філософії та євроінтеграц. дослідж. ; редкол.: І. В. Артьомов (відп. ред.) [та ін.]. Ужгород : Ліра, 2007. С. 135–141.
5. Киссинджер Г. Нужна ли Америке внешняя политика? Москва : Ладомир, 2002. С. 254–256.
6. Solodky S. NATO expects that we will bridge East and West/ The Day, 10 July 2001. URL: <https://m.day.kyiv.ua/en/article/day-after-day/nato-expects-we-will-bridge-east-and-west>
7. Сорока М. Україна в житті й на геополітичній карті Збігнева Бжезінського, 13 червня 2017. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2246136-ukraina-v-zitti-j-na-geopolitichnij-karti-zbigneva-bzezinskogo.html
8. Бжезінський З. Велика шахівниця / Пер. з англ. Львів – Івано-Франківськ, 2000.
9. Laure Mandeville Brzezinski : «Si Poutine prend la Crimée, il perdra l'Ukraine», 10/03/2014. URL: <https://www.lefigaro.fr/mon-figaro/2014/03/10/10001-20140310ARTFIG00267-brzezinski-si-poutine-prend-la-crimée-il-perdra-l-ukraine.php>
10. Friedman G. The Next 100 Years: A Forecast for the 21st Century, 2009. 288 p.
11. Звернення Алли Дудаєвої до президента Зеленського та українців. 23.05.2022. URL: <https://www.sknews.net/zvernennia-ally-dudaevoi-do-prezydenta-zelenskoho-ta-ukraintiv/>
12. Хто з відомих людей передбачав війну Росії з Україною. 14.03.22 URL: <https://tsn.ua/ato/hto-z-vidomih-lyudey-peredbachav-viynu-rosiyi-z-ukrayinoyu-2009065.html>

**UKRAINE AT THE CROSSROADS OF GEOPOLITICAL INTERESTS:
THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF THE PROBLEM****Svitlana Vnuchko**

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Faculty of Philosophy, Politology department
Volodymyrska str., 60, 01033, Kyiv, Ukraine*

Analysis of the main trends in the current geopolitical situation shows that a new model of world order is being formed. New centers of power are emerging, trying to take their place in the political reality at the global level. The own interests of each of the countries involved in the process of forming a new model of world order often do not coincide in political, economic, security and other spheres, which leads to confrontation between them at the global and regional levels, and as a consequence – to strengthen global instability, warfare or armed conflict.

The article considers the peculiarities of the current geopolitical situation in the world, the role of Ukraine and its place in global and regional processes. The author provides a conceptual understanding of the role and place of Ukraine in the modern global international system based on the study

of published sources, scientific articles and popular science publications and analyzes the prognostic component of the future relations between Russia and Ukraine in the works of researchers and analysts of late XX – early XXI century.

The article emphasizes that despite the fact that political analysis and forecasting is a rather complex and multifaceted process, and even more so on a global scale, some researchers, including Zbigniew Brzezinski and George Friedman, quite confidently predicted and justified the possibility of Russian invasion of Ukraine in the 20s of the XXI century.

As a result, it is noted that during the thirty years of independence Ukrainians failed to overcome the deep political and ideological split of society, including geostrategic choices between East and West, did not solve the problem of national reconciliation, did not solve a number of issues on the East-West axis and many other tasks.

But today we can say with confidence that Ukraine was built as a state, now we must establish ourselves as a Ukrainian political nation. After all, history is a process of self-awareness of the nation of its essence, and it is the awareness of itself in the process of history that the nation fulfills its purpose. Right now we are direct participants in this process and we know that it will not be easy for Ukraine. However, we are confident that Ukraine will exist as an independent state, and there is no doubt about that. Ukraine is a part of the European landscape, part of European political culture.

Key words: aggression, war, independence, geopolitical interests, Ukraine, Russia, world political process.